

Memo: “Opmerkingen voorstel wijziging Wet op de Lijkbezorging”

In deze memo worden de belangrijkste wijzigingen beschreven, de ingrijpende gevolgen benoemd en aanbevelingen gedaan voor verbeteringen van de wet.

De belangrijkste wijzigingen

1. De wet krijgt een andere naam: *Wet Bestemming lichamen van overledenen*;
2. Een aantal begrippen in de wet is gewijzigd:
  - Het woord “lijk” wordt vervangen door “lichaam van de overledene”;
  - “lijkbezorging” wordt “bestemming van het lichaam van een overledene”;
  - “lijkschouw” wordt “schouw”; “lijkschouwer” wordt “schouwarts”.
3. Een nieuwe vorm van begraven wordt aan de bestaande vormen van begraven, cremeren, ter beschikbaarstelling aan de wetenschap toegevoegd, “alkalische hydrolyse” of te wel resomeren (oplossen van het lichaam waarbij de botten worden verpulverd). Nog niet toegestaan worden:
  - a. humaan composteren (lichaam wordt in koolstofrijk materiaal als houtsnippers, zaagsel en bladeren gelegd);
  - b. cryomeren (lichaam afkoelen en in vloeibaar stikstof leggen met als gevolg dat lichaam in poedervorm uiteenvalt).
4. Identiteitsvaststelling overledene wordt beter gewaarborgd door het aan het lichaam bevestigen van een pols- of enkelbandje met vermelding van naam, geboorte- en overlijdensdatum. Indien er gezondheidsrisico’s zijn dient dit op de pols-of enkelband te worden aangegeven.
5. Het mogen begraven van 2 overledenen in één kist, zoals tweelingen die vlak na de geboorte overlijden, in kraambed gestorven moeder en kind, 2 partners die bij een ongeluk om het leven zijn gekomen. Bepalend voor het verzoek is het uitgangspunt dat dit de wens of de vermoedelijke wens van de overledene(n) is geweest.
6. Begraven binnen 24 uur mits er geen belemmering is van justentiele aard (is nu 36 uur). Op een algemene begraafplaats wordt de mogelijkheid geboden om op elke dag te begraven (dus ook op zondag). De gemeenteraad kan bij de gemeentelijke verordening wel afwijken van de hoofdregel. De 36- uurstermijn geldt wel voor crematie en resomeren.
7. Maximale termijn waarbinnen begraven moet zijn, wordt 10 dagen (is nu 6 werkdagen)
8. Voor onbekende overledenen zorgt de burgemeester voor de begrafenis, de grafrusttermijn voor deze personen is 50 jaar (was 40 jaar). Dit ivm mogelijke identificatie in de toekomst. De begraafkosten komen voor rekening van de gemeente.
9. Bij het ruimen van meer dan 10 graven in één keer geldt een meldingsplicht bij de gemeente. Het college kan voorwaarden verbinden en toezien op de naleving hiervan. Gemeente kan bestuursdwang toepassen of een dwangsom opleggen.
10. Levenloos geboren kinderen worden erkend indien de zwangerschap tenminste 24 weken heeft geduurd. Het staat de ouders vrij om het lichaam te bestemmen, is niet verplicht. Dit geldt ook voor vroeg overleden kinderen (binnen 24 uur)
11. Bij een overlijden zijn de volgende documenten verplicht:
  - Verklaring van overlijden door een schouwarts

- Akte van overlijden (gemeente)
  - Verlof tot bestemmen van gemeente (begraven = bestemmen in de nieuwe wet)
  - Registratieformulier (kistdocument), dat correspondeert met het nummer op de kist. Als er sprake is van risicosignalering voor nabestaanden en professionals die bij de begrafenis betrokken zijn dan dient dit op het registratieformulier te worden aangegeven door de ondernemer.
12. De burgemeester bepaalt de grafrusttermijn voor alle begraafplaatsen binnen de gehele gemeente.

Ingrijpende gevolgen

13. Hoe gaan wij om met de mogelijkheid die de wet biedt om 2 lichamen in één kist/omhulsel te begraven? Leidt dit tot een afname van een dubbel graf?
14. Bij wet wordt het straks mogelijk om binnen 24 uur te begraven. Hoe werkt dit praktisch indien de aanvraag voor een verlof tot begraven in het weekend bij de gemeente binnenkomt die op dat moment gesloten is. Gemeente kan in de gemeentelijke verordening van de hoofdregel afwijken indien ze dit lokaal niet passend of haalbaar vinden. Valt in dit kader onder “passend” gemeenten/begraafplaatsen met een Christelijk signatuur die de zondagsrust/heiliging wensen te respecteren?
15. Kistdocument:
Na de begrafenis en de vastlegging in de administratie dient het kistdocument ivm privacy vernietigd te worden. Wat is hier de reden van aangezien op het kistdocument geen AVG gevoelige informatie staat
16. Overtredingen en gevolgen daarvan:
- Het ontbreken van een verlof tot begraven (artikel 23) wordt gezien als een zware overtreding, met een hechtenis van 3 maanden of geldboete. Dit geldt ook voor het opgraven van een lichaam zonder toestemming van de burgemeester
  - Het ontbreken van het registratieformulier met aanduiding van het registratienummer op de kist (artikel 15-4) wordt gezien als een lichte overtreding . hechtenis 1 maand of geldboete

Dat er bij een overtreding gesanctioneerd wordt is helder. Zoals in het maatschappelijke verkeer gangbaar is wordt dit in de meeste gevallen afgedaan met een geldboete. Is het in hechtenis nemen niet een veel te zwaar middel? Dat roept de vraag op wie dan in hechtenis wordt genomen?

- Is dat bij het ontbreken van het verlof tot begraven de ambtenaar, de begrafenisondernemer, de wettelijke vertegenwoordiger van de begraafplaats, of de uitvoerende medewerker (voorloper) van de begraafplaats
- Is dat bij het ontbreken van het registratieformulier de begrafenisondernemer, de wettelijke vertegenwoordiger van de begraafplaats, of de uitvoerende medewerker (voorloper) van de begraafplaats

Aanbevelingen voor verbeteringen

Een aantal artikelen in het wetsvoorstel roept vragen op en behoeven verbetering dan wel verduidelijking. Artikelsgewijs volgt hierna een uiteenzetting:

Artikel 6: In de toelichting bij dit artikel staat dat de bestemming (begraven, cremeren, ter beschikbaarstelling aan de wetenschap of resomeren) overeenkomstig de wens of vermoedelijke wens van de overledene plaatsvindt. Is er dan rechtsbescherming die bij begraven waarborgt dat in de toekomst bij het ruimen van het graf de stoffelijke overschotten niet gecremeerd of geresomeerd mogen worden? Zie ook artikel 47 lid 3 waar bij een opgraving wel tot cremeren kan worden besloten.

Artikel 44-6: Dit gaat over de publicatieplicht als de beheerder geen contact kan krijgen met de rechthebbende. Aangegeven publicatie is alleen het mededelingenbord. Vraag: Publicatie, waarom geen website?

Artikel 66: De letterlijke tekst in ogenschouw nemend doen wij het begraven van urnen niet juist. Volgens het wetsvoorstel:

- i. Een asbus kan worden bijgezet:
  1. In een kist of ander omhulsel
  2. Op een graf of op een afzonderlijke plaats op de begraafplaats
  3. De bijzetting van een asbus in of op een particulier graf, kan slechts plaatsvinden met toestemming van de rechthebbende op het graf
  4. De bijzetting van een asbus geschiedt enkel voorafgaand aan de begraafing van het lichaam van de overledene

Hieruit kunnen we 2 zaken opmaken:

- ii. De urn mag op het graf (wij hebben niets in ons reglement staan over bijzetting van urnen, dus valt dit onder de noemer dat in niet voorziene omstandigheden het bestuur beslist)
- iii. De bijzetting enkel geschiedt bij een volgende begrafenis. Dit is een punt dat we moeten aankaarten, dat op verzoek van de RH het graf deels geopend mag worden om een urn bij te plaatsen. Of mag dit wel mits de urn in een kist begraven wordt? Een vervolgvraag; Wat wordt er met de urn/de as gedaan als de RH het grafrecht niet verlengt en wij overgaan tot ruiming van het graf?

Artikel 68 Een urn eenmaal in een graf geplaatst mag niet eerder dan 10 jaar na plaatsing worden geruimd. Dit is een logisch gevolg van de nieuwe wetgeving waarbij een urn in een kist bij een begrafenis wordt geplaatst. Als dit niet wordt aangepast moeten we bij een urn-bijplaatsing de grafrechten tot minimaal 10 jaar verlengen. Van deze termijn mag worden afgeweken indien de RH daar toestemming voor verleent. De stichting heeft een meldingsplicht (zoals bij verlengingen van grafrecht) als de termijn van 10 jaar verstrijkt.

- Vraag moet er bij het ruimen van een graf, voor de urn aparte toestemming door de RH worden gegeven?
- Vraag: Wie is verantwoordelijk voor de as-verstrooiing bij het ruimen van de urn?